JSESR SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EŞİTLİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
JOURNAL OF SUSTAINABLE EQUITY AND SOCIAL RESEARCH

ISSN:3061-9564

KADINLARIN ÖLDÜRÜLMESİNİ POLİTİK OLARAK ADLANDIRMAK: *"FEMICIDE: THE POLITICS OF WOMAN KILLING"*İ OTUZ DÖRT YIL SONRA YENİDEN OKUMAK

Politically Naming the Killing of Women: Rereading "Femicide: The Politics of Woman Killing" Thirty-Four Years Later

Zeynep Banu DALAMAN[1]

Özet

Jill Radford ve Diana E. H. Russell'ın derlediği *Femicide: The Politics of Woman Killing*, kadınların öldürülmesini cinsiyet bakımından tarafsız görünen cinayet kategorilerinden ayırarak feminist bir araştırma ve mücadele alanına dönüştüren kurucu eserlerden biridir. Bu kitap kritiği, eseri yayımlanışından otuz dört yıl sonra; amacı, bilimsel niteliği, kavramsal katkıları ve sınırlılıkları açısından yeniden değerlendirmektedir. Kitabın temel başarısı, kadınların öldürülmesini münferit suçlar ya da failin psikopatolojisi üzerinden açıklamak yerine, erkek egemenliği, kadın düşmanlığı ve cinsel şiddet sürekliliği içinde konumlandırmasıdır. Tarih, aile, ırkçılık, medya, hukuk ve feminist direniş arasında kurduğu ilişkiler eserin disiplinlerarası gücünü oluşturur. Buna karşılık farklı tarihsel ve coğrafi bağlamların ortak bir ataerkillik çerçevesinde birleştirilmesi, kavramın genişliği ve bazı metinlerin yöntemsel eşitsizliği kitabın tartışmalı yönleridir. Kritik ayrıca eserin mirasını Avrupa'daki tanım, veri toplama ve önleme çalışmaları ile Türkiye bağlamında geliştirilen profesyonelleşmiş kadın cinayeti ve ölüm sonrası şiddet kavramları üzerinden izlemekte; güncel karşılaştırmalı veriler ışığında kaydedilen değişimin gerçek bir artışı mı, artan görünürlüğü mü, yoksa kurumsal sınıflandırmadaki değişimleri mi yansıttığını, medyanın ikili rolünü ve şüpheli kadın ölümlerinin analitik statüsünü tartışmaktadır. Sonuç olarak eser, femicide literatüründe tamamlanmış bir kuram değil, hâlen yeni kavramlar ve araştırma soruları üreten bir programın başlangıç noktasıdır.

Anahtar Kelimeler: kadın cinayeti, feminist kriminoloji, şüpheli kadın ölümleri, profesyonelleşmiş kadın cinayeti, ölüm sonrası şiddet.

Abstract

Edited by Jill Radford and Diana E. H. Russell, *Femicide: The Politics of Woman Killing* is a foundational work that distinguished gender-related killings of women from seemingly gender-neutral categories of homicide and established them as a field of feminist research and political struggle. This review reassesses the book thirty-four years after its publication, focusing on its aims, scholarly qualities, conceptual contributions, and limitations. Its principal achievement lies in locating the killing of women within male supremacy, misogyny, and the continuum of sexual violence rather than treating such killings as isolated crimes or manifestations of individual pathology. The connections it establishes among history, the patriarchal household, racism, media, law, and feminist resistance constitute the volume's interdisciplinary strength. Its broad definition of femicide, methodological unevenness, and tendency to subsume distinct historical and geographical contexts under a common framework of patriarchy nevertheless remain open to criticism. The review also traces the book's legacy through European research on definitions, data collection, and prevention and through the concepts of professionalized femicide and post-mortem violence developed in Türkiye. Drawing on recent comparative data, it considers whether recorded changes reflect an actual increase, greater visibility, or shifts in institutional classification, while examining the dual role of media and the status of suspicious deaths of women as a provisional monitoring category. The book is ultimately evaluated not as a completed theory, but as the starting point of an evolving research programme.

Keywords: femicide, feminist criminology, suspicious deaths of women, professionalized femicide, post-mortem violence.

Kitap Kritiği / Book Review

Yazar Bilgileri

[1] Doç. Dr., İstinye Üniversitesi, İşletme ve Ekonomi Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, İstanbul-Türkiye, banudalaman@gmail.com

Geliş: 15.06.2026
Kabul: 14.07.2026
Değerlendirme Türü: Editoryal değerlendirme

Atıf için:
Dalaman, Z. B. (2026). Kadınların öldürülmesini politik olarak adlandırmak: "Femicide: The politics of woman killing"i otuz dört yıl sonra yeniden okumak. *Journal of Sustainable Equity and Social Research (JSESR), 3*(2), 58–64. https://doi.org/10.5281/zenodo.21655894

CC BY 4.0

Değerlendirilen Eser: Radford, J., & Russell, D. E. H. (Eds.). (1992). *Femicide: The politics of woman killing*. Twayne Publishers, xviii + 379 s.

1. GİRİŞ: ÖLDÜRMEYİ ADLANDIRMAK

Kadınların erkekler tarafından öldürülmesi yeni bir olgu değildir. Buna karşılık bu ölümlerin erkek egemenliği, kadın düşmanlığı ve toplumsal cinsiyete dayalı iktidar ilişkileri içinde gerçekleşen özgül bir şiddet biçimi olarak adlandırılması görece yakın bir tarihe sahiptir. Jill Radford ve Diana E. H. Russell'ın derlediği *Femicide: The Politics of Woman Killing*, bu adlandırma siyasetinin en etkili kurucu metinlerinden biridir. Kitabın 1992'de yayımlanmış olması, onu yalnızca ikinci dalga feminizmin tarihsel bir belgesi hâline getirmez. Eser, kadınların öldürülmesini hangi bilgi kategorilerinin görünmezleştirdiği; aile, medya, polis ve yargının bu ölümleri nasıl anlamlandırdığı; kadınların hangi koşullarda öldürülebilir, ardından da suçlanabilir hâle getirildiği gibi güncelliğini koruyan soruları gündeme getirir.

Kitabın zaman zaman *femicide* sözcüğünü ilk kez ortaya atan eser olarak sunulması doğru değildir. Russell, önsözde kavramla 1974 yılında, Carol Orlock'un hazırlamayı düşündüğü bir antoloji dolayısıyla karşılaştığını ve sözcüğü ilk kez 1976'da Brüksel'de düzenlenen Kadınlara Karşı Suçlar Uluslararası Mahkemesi'nde kullandığını anlatır (Russell, 1992: xiv). Dolayısıyla eserin asıl başarısı yeni bir sözcük icat etmekten çok, *femicide*'ı sistematik bir feminist analiz ve mücadele kategorisine dönüştürmesidir.

Radford, giriş bölümünde *femicide*'ı kadınların erkekler tarafından kadın düşmanı biçimde öldürülmesi olarak tanımlar (Radford, 1992: 3). Bu tanım, cinsiyet bakımından tarafsız görünen *homicide* kavramının kadınların özgül deneyimini ve öldürmenin arkasındaki iktidar ilişkilerini örttüğüne yönelik epistemolojik bir itirazdır. Bir ölüm biçimine ad vermek burada yalnızca terminolojik bir tercih değildir. Adlandırma, birbirinden kopuk ve münferit görünen olayları tanınabilir bir toplumsal örüntüye dönüştürmekte; bu örüntüyü araştırılabilir, tartışılabilir ve itiraz edilebilir hâle getirmektedir.

2. KİTABIN AMACI, KAPSAMI VE BİLİMSEL YAPISI

Femicide: The Politics of Woman Killing, farklı dönemlerde ve bağlamlarda kaleme alınmış yaklaşık kırk metni altı ana bölümde bir araya getiren disiplinlerarası bir antolojidir. İlk bölüm, cadı avlarından lezbiyenlerin öldürülmesine, eşlerin işkence görmesinden ırkçı linçlere, *sati* uygulamasından kız çocuklarının öldürülmesine uzanan tarihsel örneklerle *femicide*'ın "ataerkillik kadar eski" olduğu savını işler. İkinci bölümün başlığı olan "Ataerkil Ev: Kadınlar İçin En Ölümcül Yer", kitabın en güçlü müdahalelerinden birini oluşturur. Bu bölümde yakın erkekler tarafından öldürülme, eş şiddeti, çeyiz cinayetleri, dul yakma, kız çocuklarının öldürülmesi ve koruyucu hukuk ile sosyal hizmetlerin etkileri birlikte ele alınır (Radford & Russell, 1992: 25–139).

Üçüncü bölüm *femicide* ile ırkçılık arasındaki ilişkileri; dördüncü bölüm kitle iletişim araçları, pornografi ve editörlerin şiddetin erotikleştirilmiş gösterimi için kullandıkları "*gorenography*" kavramını; beşinci bölüm mahkemeleri ve adalet sistemindeki cinsiyetçi çarpıtmaları; altıncı bölüm ise kadınların *femicide*'a karşı geliştirdikleri mücadeleleri inceler (Radford & Russell, 1992: 143–350). Kitabın bu yapısı, kadın cinayetini fail ile mağdur arasında gerçekleşip tamamlanan tekil bir olay olmaktan çıkarır. Öldürme; tarih, aile, ırkçılık, medya, yargı ve kadın hareketi arasındaki ilişkiler içinde ele alınır.

Eserin bilimsel niteliği tek bir yöntemin tutarlı biçimde uygulanmasına dayanmaz. Tarihsel araştırmalar, nicel veriler, dava incelemeleri, gazete metinleri, kişisel tanıklıklar, şiirler ve aktivist bildiriler aynı antoloji içinde yer alır. Bu heterojenlik, akademik bilgi ile kadın hareketinin ürettiği deneyimsel bilgiyi hiyerarşik olarak ayırmaması bakımından önemlidir. Pat Parker'ın,

CC BY 4.0

İngilizcedeki *manslaughter* sözcüğünü dönüştüren feminist bir neolojizm olan "Womanslaughter" ("Kadın Kırımı") şiirinin yakın partner öldürmeleri üzerine istatistiksel çalışmalarla yan yana bulunması, kitabın epistemolojik tercihinin bir göstergesidir. İstatistikler örüntünün büyüklüğünü, tanıklıklar ve edebî metinler ise korkunun, kaybın ve direnişin yaşantısal anlamını taşır.

Bununla birlikte bu çeşitlilik, metinler arasında kuramsal ve yöntemsel eşitsizlik yaratmaktadır. Bir gazete yazısı, kişisel anlatı ve sistematik araştırma aynı politik savı destekleyebilir; ancak aynı kanıt değerine sahip değildir. Kitabın bütünlüğünü editörlerin güçlü feminist çerçevesi sağlasa da bazı bölümlerde kavramsal tekrarlar ve genellenebilirlik sorunları ortaya çıkar. Bu nedenle eserin bilimselliği yöntemsel homojenliğinden değil, açıkça konumlandırılmış sorularından ve farklı malzemeleri ortak bir problem alanında buluşturabilmesinden kaynaklanır.

3. KİTABIN KURUCU KATKILARI

Eserin temel katkısı, kadın cinayetini cinsel şiddet sürekliliğinin en uç biçimi olarak konumlandırmasıdır. Radford, Liz Kelly'den hareketle tecavüz, dayak, taciz, zorlayıcı heteroseksüellik, pornografik nesneleştirme ve öldürmenin kadınların hareket alanlarını ve bedensel özerkliklerini sınırlayan ortak bir denetim zemini üzerinde yükseldiğini gösterir (Radford, 1992: 3–4). Bu yaklaşım, cinayeti "cinnet", "kıskançlık", "aşk" veya bireysel patolojiyle açıklayarak toplumsal cinsiyet ilişkisini görünmezleştiren ve kadının davranışlarını tartışmaya açan söylemlere itiraz eder.

Caputi ve Russell'ın "cinsiyetçi terörizm" kavramsallaştırması bu çerçeveyi genişletir: Femicide, yalnızca tekil öldürmelerin toplamı değil, kadınları toplumsal bir grup olarak korku ve denetim altında tutan, gündelik güvenlik algılarını ve kamusal hareketlerini biçimlendiren siyasal bir şiddet biçimidir (Caputi & Russell, 1992: 13–24).

İkinci önemli katkı, evin doğal ve güvenli bir özel alan olarak kabul edilmesini sorgulamasıdır. Yakın partnerler ve aile üyeleri tarafından gerçekleştirilen cinayetlere ayrılan bölüm, mahremiyet söyleminin kadınları korumadığı gibi, şiddeti polis ve yargı müdahalesinin dışında bırakabildiğini ortaya koyar. Böylece ev, siyasal iktidardan bağımsız bir alan değil, toplumsal cinsiyet ilişkilerinin üretildiği ve gerektiğinde ölümcül biçimde uygulandığı bir kurum olarak değerlendirilir.

Üçüncü katkı, ırkçılığın yalnızca cinayetlerin nedenlerini değil, hangi kadınların ölümlerinin kamusal kaygıya değer görüldüğünü de belirlediğini göstermesidir. Siyah, Asyalı ve Amerikan yerlisi kadınların öldürülmesine ilişkin bölümler, ırkçı medya temsilleri, polis ilgisizliği ve beyaz feminist siyasetin sınırlarını tartışır. Kitap bugünkü anlamıyla bütünlüklü bir kesişimsellik kuramı geliştirmese de ırkçılığın, kadın düşmanlığının, sömürgeciliğin ve heteroseksizmin birbirinden ayrılamayacağını fark eder.

Dördüncü olarak eser, medya ve hukuk kurumlarını şiddetin dışında bırakmaz. Medya bölümünde katillerin trajik kahramanlara veya merak nesnelerine dönüştürülürken öldürülen kadınların silinmesi; yargı bölümünde ise "tahrik" ve "azaltılmış sorumluluk" gibi savunmalar aracılığıyla failin eyleminin makulleştirilmesi incelenir (Radford & Russell, 1992: 177–302). Öldürülen kadın, ölümünden sonra da yaşam tarzı, cinselliği, ilişkileri ve saygınlığı üzerinden yargılanmaktadır. Bu nedenle kadın cinayeti yalnızca bedene yönelen ölümcül saldırı değil, kadının kimliği ve hatırası üzerinde sürdürülen bir anlamlandırma mücadelesidir.

Son bölümün kadınların mücadelelerine ayrılması da önemlidir. Kitap kadınları edilgen kurbanlar olarak bırakmaz; anma yürüyüşlerini, mahkeme protestolarını, ırkçılık karşıtı örgütlenmeleri, feminist kampanyaları ve sanatsal müdahaleleri bilgi üretiminin parçası sayar. Bu yönüyle eser

CC BY 4.0

yalnızca şiddeti açıklamayı değil, ona karşı kolektif direnme biçimlerini görünür kılmayı amaçlar.

4. KAVRAMSAL VE YÖNTEMSEL SINIRLILIKLAR

Kitabın ilk sınırı, farklı tarihsel ve coğrafi bağlamları ortak bir ataerkillik çerçevesinde birleştirmesidir. Cadı yargılamaları, ırkçı linç, *sati*, çeyiz cinayeti ve yakın partner cinayetleri kadınları denetleme ve cezalandırma bakımından ilişkilendirilebilir; ancak failleri, kurumsal düzenekleri ve meşrulaştırılma biçimleri özdeş değildir. Benzer biçimde editörlerin Birleşik Krallık, ABD ve Hindistan'a odaklanıp Afrika, Latin Amerika, Arap dünyası, Güneydoğu Asya ve Doğu Avrupa'yı kapsamadıklarını açıklamaları özdüşünümsel bir tutumdur; fakat kitabın küresel bir femicide haritası sunduğu söylenemez (Radford, 1992: 8–10).

İkinci sorun, *femicide* kavramının sınırlarıdır. Kitap doğrudan kadın öldürmelerinin yanı sıra kız çocuklarının sistematik ihmalle ölüme terk edilmesini, ölümcül toplumsal uygulamaları ve bazı kurumsal ihmal biçimlerini de kavramın kapsamına yaklaştırır. Bu genişlik, kadın ölümlerini mümkün kılan toplumsal düzeni görünür kılması bakımından politik bir güce sahiptir. Bununla birlikte doğrudan öldürme, yapısal şiddet, ölümcül ihmal ve kurumsal sorumluluk arasındaki ayrımları belirsizleştirir. Fail, niyet, nedensellik ve ölçüm bakımından farklı olayların aynı kategori altında toplanması, kavramın ampirik araştırmalarda nasıl operasyonelleştirileceği sorununu doğurur.

Radikal feminist ataerkillik açıklaması da kimi metinlerde "erkekler" ve "kadınlar"ı fazla bütünlüklü kategoriler hâline getirir. Kitap ırkçılık, sınıf, sömürgecilik ve heteroseksizmle bağlar kursa da bu ilişkiler her bölümde aynı analitik ağırlıkla işlenmez. Devlet şiddeti, göç, savaş, ekonomik eşitsizlik ve farklı hukuk rejimleri zaman zaman genel ataerkillik açıklamasının altında ikincilleşir.

Medya ve pornografi tartışmalarında da temsil ile doğrudan şiddet arasındaki nedensel ilişki dikkatli kurulmalıdır. Şiddetin erotikleştirilmesi ve eğlenceye dönüştürülmesi kadın düşmanı kültürü yeniden üretebilir; ancak belirli bir temsilin belirli bir cinayete doğrudan neden olduğu iddiası ayrıca kanıtlanmalıdır. Kitabın politik dili bazı bölümlerde bu iki düzeyi birbirine gereğinden fazla yaklaştırmaktadır.

Buna karşılık eseri çözüm üretmediği gerekçesiyle eleştirmek isabetli değildir. Altıncı bölüm bütünüyle feminist mücadeleye ayrılmıştır. Radford ayrıca sonuç bölümünde feminist taleplerin devlet tarafından profesyonel hizmet sunumuna indirgenerek politik köklerinden koparılabileceği uyarısında bulunur (Radford, 1992: 351–357). Kitabın eksikliği çözüm önermemesi değil; önerilerinin daha çok bilinç yükseltme, protesto ve karşı-kamusallık oluşturma üzerinde yoğunlaşmasıdır. Veri üretimi, risk değerlendirmesi, kurumlar arası eşgüdüm ve ölçülebilir kamu politikaları sonraki literatürde daha ayrıntılı biçimde geliştirilecektir.

5. KURUCU METİNDEN YENİ KAVRAMSAL AÇILIMLARA

Radford ve Russell'ın mirası, kavramın değişmeden tekrarlanmasında değil, farklı bağlamlarda yeniden tanımlanmasında görülür. Latin Amerika'daki *feminicidio* yaklaşımı devletin koruma, soruşturma ve cezalandırma yükümlülüklerindeki başarısızlıkları kavrama dâhil ederek "Kadını kim öldürdü?" sorusunu "Bu öldürmeyi hangi siyasal ve kurumsal düzen mümkün kıldı?" sorusuna genişletmiştir (Grzyb vd., 2018: 20–21). Avrupa'da COST Action IS1206'nın ürünü olan *Femicide across Europe* ise ortak tanım, karşılaştırılabilir veri, risk değerlendirmesi, önleme koalisyonları ve Avrupa Femicide Gözlemevi üzerinde yoğunlaşmıştır (Weil, 2018: 1–6; Weil vd., 2018). Böylece politik tanımın görünürleştirici gücü ile vaka sayımı ve politika üretiminin gerektirdiği operasyonel

CC BY 4.0

ölçütlerin birbirini dışlamayan araçlar olduğu ortaya konmuştur.

Türkiye bağlamında önerilen iki güncel analitik açılım da bu araştırma programını şiddetin planlanması ve ölüm sonrası süreçlerine doğru genişletmektedir. Dalaman'ın (2025) önerdiği "profesyonelleşmiş kadın cinayeti", önceden izleme ve planlama, araç ve mekân hazırlığı, olay yeri ve delil manipülasyonu, hukuki boşluklardan yararlanma ve fail lehine işleyen anlatılarla belirginleşen vakaları açıklayan sınırlı bir analitik öneridir. "Ölüm sonrası şiddet" ise bedenin tahribi veya saklanması, delillerin karartılması, ölümün intihar ya da kaza olarak yeniden anlatılması, mağdurun geçmişinin tartışmaya açılması, görüntülerin dolaşımı ve trans kadınların kimliklerinin silinmesi yoluyla tahakkümün ölümden sonra sürmesini ifade eder (Dalaman, 2026: 76–77). Bu kavramlar Radford ve Russell'ın çerçevesini sırasıyla öldürmenin planlanması ve beden, hakikat, kimlik ile hafıza üzerindeki ölüm sonrası iktidar yönünde genişletmektedir.

Bu gelişim çizgisi, *Femicide: The Politics of Woman Killing*'in tamamlanmış bir kuram değil, yeni kavramlar üretmeye devam eden bir araştırma programının başlangıcı olduğunu gösterir. *Feminicidio* devlet sorumluluğunu ve cezasızlığı; Avrupa literatürü tanım, veri ve önlemeyi; profesyonelleşmiş kadın cinayeti planlama, delil mühendisliği ve prosedürel manipülasyonu; ölüm sonrası şiddet ise ölümün ardından beden, anlatı ve hafıza üzerinde sürdürülen iktidarı görünür kılmaktadır.

6. GELECEK İÇİN TARTIŞMALAR: ARTIŞ, GÖRÜNÜRLÜK VE SINIFLANDIRMA

Femicide: The Politics of Woman Killing'in günümüze bıraktığı sorulardan biri, kadın cinayetlerinin gerçekten artıp artmadığı, yoksa feminist adlandırma mücadelesi, medya ve sivil toplumun izleme faaliyetleri sayesinde daha görünür hâle mi geldiğidir. Yıllık toplamlar tek başına kesin bir yanıt vermez; kaydedilen sayı şiddetin gerçek düzeyinin yanı sıra femicide tanımına, veri üretme kapasitesine, fail-mağdur ilişkisinin belirlenmesine ve şüpheli dosyaların sonradan nasıl sınıflandırıldığına bağlıdır. Ulusal suç istatistiklerinin farklı tanım ve kayıt yöntemlerine dayanması da ülkeler arası karşılaştırmayı sınırlar (Schröttle & Meshkova, 2018: 33–35).

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) ile UN Women'a göre 2024'te yaklaşık 50.000 kadın ve kız çocuğu yakın partneri veya diğer aile üyeleri tarafından öldürülmüştür; bu, kasten öldürülen yaklaşık 83.000 kadın ve kız çocuğunun yüzde 60'ına karşılık gelmektedir. Başka bir ifadeyle her gün ortalama 137 kadın ve kız çocuğu yakın partneri veya bir aile üyesi tarafından öldürülmektedir. Sayının 2023'teki 51.100 tahmininden düşük olması gerçek bir azalışı kanıtlamamakta, büyük ölçüde veri mevcudiyetindeki değişiklikleri yansıtmaktadır (UNODC & UN Women, 2025: 4, 11–12). Bölgesel oranlar Afrika'da 3,0, Amerika kıtalarında 1,5, Okyanusya'da 1,4, Asya'da 0,7 ve Avrupa'da 0,5'tir; uzun dönemli veriler Amerika kıtalarında görece durağanlığa, Avrupa'da ise yavaş bir düşüşe işaret etmektedir (UNODC & UN Women, 2025: 12, 15–16). Bununla birlikte tahminler esas olarak yakın partner ve aile üyelerinin gerçekleştirdiği öldürmeleri kapsamakta; örgütlü suç, insan ticareti, nefret suçu ve silahlı çatışma bağlamındaki femicide vakalarının küresel büyüklüğü güvenilir biçimde ölçülememektedir (UNODC & UN Women, 2025: 2, 4, 10).

Bu sınırlılık, politik olarak geniş bir femicide tanımıyla ampirik sınıflandırma ihtiyacı arasındaki gerilimi sürdürmektedir. Çözüm, kadın ölümlerini ilk aşamada geniş bir havuzda izlemek, ardından mağdur-fail ilişkisi, önceki şiddet, olay bağlamı ve toplumsal cinsiyet saiki üzerinden sınıflandırmaktır (Grzyb vd., 2018: 24–29). Şüpheli kadın ölümleri de otomatik olarak femicide kabul edilmemeli; fakat kadın cinayeti araştırmalarının dışında bırakılmamalıdır. Bunlar kaza, intihar,

CC BY 4.0

intihara sürükleme ve cinayet ihtimallerinin toplumsal cinsiyete duyarlı biçimde incelendiği geçici bir izleme kategorisi olmalıdır.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun (KCDP, 2026a) 2026'nın ilk altı ayında 150 kadın cinayeti ve 151 şüpheli kadın ölümü bildirmesi, bu kategorinin önemini göstermektedir. Önceki şiddet ve tehditler, ısrarlı takip, olay yeri değişiklikleri, dijital deliller ve ölüm anlatısındaki dönüşümler incelenmeli; hakikatin belirsizleştirilmesi ölüm sonrası şiddetle birlikte değerlendirilmelidir (Dalaman, 2026: 76–77, 80, 83–84).

Medyanın rolü ikilidir. Haberler resmî kayıtların içermediği vaka bağlamını görünür kılarak feminist veri üretimine ve adalet talebine katkı sağlayabilir; nitekim KCDP'ye başvuranların yüzde 17'si görünürlük ve kamuoyu desteği istemiştir (KCDP, 2026b; Schröttle & Meshkova, 2018: 44–46). Buna karşılık "cinnet", "kıskançlık" ve "aşk cinayeti" çerçeveleri faili rasyonelleştirebilir; travmatik görüntülerin dolaşımı ise ölüm sonrası şiddeti yeniden üretebilir. Dolayısıyla temel soru yalnızca kadın cinayetlerinin artıp artmadığı değil, gerçek değişimin adlandırma, görünürlük, veri toplama ve kurumsal sınıflandırmayla nasıl etkileştiğidir.

7. SONUÇ

Femicide: The Politics of Woman Killing, kadınların öldürülmesine yalnızca yeni bir isim vermemiş; cinayetin hangi toplumsal ilişkiler içinde mümkün, makul ve görünmez hâle geldiğini araştıracak feminist bir dil yaratmıştır. Tarihsel ve coğrafi genellemeleri, kavramın genişliği ve yöntemsel heterojenliği eleştirel mesafeyi gerekli kılsa da eser, sonraki literatürün devlet sorumluluğu, veri ve önleme, planlama, delil mühendisliği, anlatı yönetimi ve ölüm sonrası şiddet üzerinden geliştirdiği araştırma programının başlangıç noktasıdır. Bu nedenle femicide literatürünün son sözü değil, alanın hâlâ cevaplamaya çalıştığı temel soruları ortaya koyan vazgeçilmez kurucu metinlerinden biridir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar, *Journal of Sustainable Equity and Social Research* dergisinin Genel Yayın Yönetmenidir. Bu kitap kritiğinin akademik değerlendirme ve yayın kararı süreçleri iki bağımsız editör tarafından yürütülmüş; yazar-editör bu süreçlere katılmamıştır. Bunun dışında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışma, yayımlanmış bir eserin ve ilgili akademik kaynakların eleştirel değerlendirilmesine dayanan bir kitap kritiğidir. İnsan katılımcılardan veya hayvanlardan veri toplanmadığı ve kişisel veri kullanılmadığı için etik kurul onayı gerektirmemektedir. Çalışma, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlanmıştır.

Yazar Katkı Beyanı: Yazar; çalışmanın kavramsallaştırılması, kaynakların incelenmesi, eleştirel değerlendirme, yazım ve gözden geçirme aşamalarının tamamını gerçekleştirmiştir.

Destek Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan finansal ya da ayni destek alınmamıştır.

Üretken Yapay Zekâ Beyanı: Bu çalışmanın dil ve biçim düzenlemesinde üretken yapay zekâ destekli araçlardan yararlanılmıştır. Yazar, kullanılan kaynakları, akademik değerlendirmeleri ve nihai metni gözden geçirmiş; çalışmanın doğruluğu ve bütünlüğüne ilişkin tüm sorumluluğu üstlenmiştir.

CC BY 4.0

KAYNAKLAR

Caputi, J., & Russell, D. E. H. (1992). Femicide: Sexist terrorism against women. J. Radford & D. E. H. Russell (Eds.), *Femicide: The politics of woman killing* içinde (13–24). Twayne Publishers.

Dalaman, Z. B. (2025). *Professionalized femicide in Türkiye: Introducing a new concept for understanding systematic gender-based killings* [Preprint]. OSF. https://doi.org/10.17605/OSF.IO/B5M4D

Dalaman, Z. B. (2026). Kadın cinayetlerinde ölüm sonrası şiddet: Türkiye'de tekrar eden kalıplar. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1), 73–88. https://doi.org/10.46790/erzisosbil.1947607

Grzyb, M., Naudi, M., & Marcuello-Servós, C. (2018). Femicide definitions. S. Weil, C. Corradi, & M. Naudi (Eds.), *Femicide across Europe: Theory, research and prevention* içinde (17–31). Policy Press.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2026a, 13 Temmuz). *2026 yılının ilk 6 ayında erkekler tarafından 150 kadın öldürüldü, 151 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu*. https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3187/2026-yilinin-ilk-6-ayinda-erkekler-tarafindan-150-kadin-olduruldu-151-kadin-supheli-sekilde-olu-bulundu

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2026b, 12 Şubat). *Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2025 yılı Başvuru Karşılama Hattı değerlendirme raporu*. https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3165/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2025-yili-basvuru-karsilama-hatti-degerlendirme-raporu

Radford, J. (1992). Introduction. J. Radford & D. E. H. Russell (Eds.), *Femicide: The politics of woman killing* içinde (3–12). Twayne Publishers.

Radford, J., & Russell, D. E. H. (Eds.). (1992). *Femicide: The politics of woman killing*. Twayne Publishers.

Russell, D. E. H. (1992). Preface. J. Radford & D. E. H. Russell (Eds.), *Femicide: The politics of woman killing* içinde (xi–xv). Twayne Publishers.

Schröttle, M., & Meshkova, K. (2018). Data collection: Challenges and opportunities. S. Weil, C. Corradi, & M. Naudi (Eds.), *Femicide across Europe: Theory, research and prevention* içinde (33–52). Policy Press.

United Nations Office on Drugs and Crime, & UN Women. (2025). *Femicides in 2024: Global estimates of intimate partner/family member femicides*. United Nations. https://www.unwomen.org/sites/default/files/2025-11/femicides-in-2024-global-estimates-of-intimate-partner-family-member-femicides-en.pdf

Weil, S. (2018). Research and prevention of femicide across Europe. S. Weil, C. Corradi, & M. Naudi (Eds.), *Femicide across Europe: Theory, research and prevention* içinde (1–15). Policy Press.

Weil, S., Corradi, C., & Naudi, M. (Eds.). (2018). *Femicide across Europe: Theory, research and prevention*. Policy Press.

CC BY 4.0